

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 170—L., félévre 95—L.
Egyes szám ára 4—L.
Külföldre egész évre 270—L.

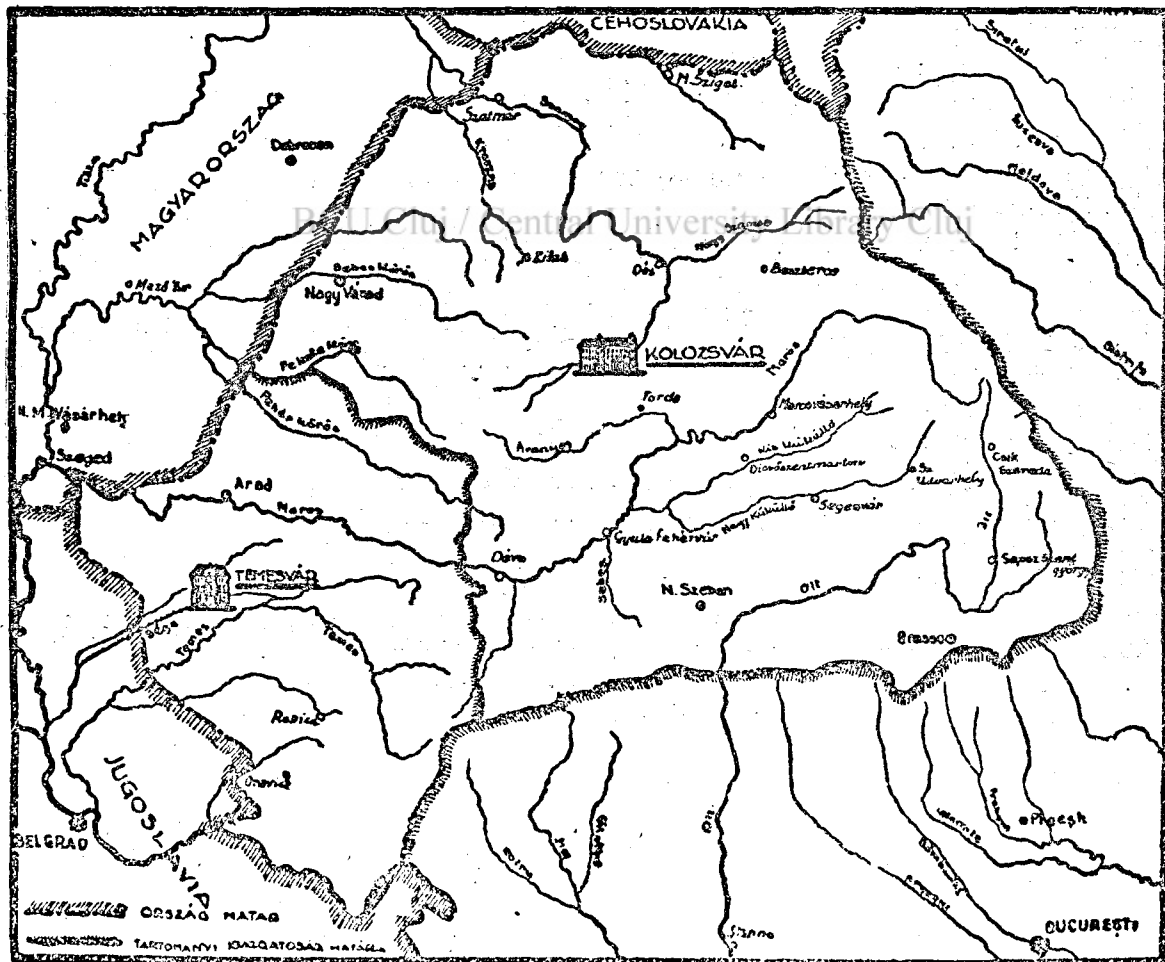
FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Mit várhatunk a tartományi kormányzóságoktól?

Ezelőtt tiz esztendővel, mikor a békekötés rendelkezései néhány új tartományt juttattak Románia uralma alá, az volt a román politika jel-

keztek átszervezni a közigazgatást, igazságszolgáltatást, adóügyeket, vasutat, postát, oktatás-ügyet.

szava, hogy az új területek kormányzását minden tekintetben egységesíteni kell a régi tartományokéval, az ugynevezett regáttal. Mohón fogtak hozzá az egységesítéshez. Nemesak a régi színeket és feliratokat tüntették el, hanem sietve igye-

Nem az volt ezeknek az átalakulásoknak a célja, hogy jobb és fejlettebb intézményeket teremtsenek a régiek helyébe, hanem az, hogy mindenütt eltüntessék az előző uralom nyomait, mindent román köntösbe öltöztessenek s így olyan

képet fessenek az országról, ami kielégíti a nemzeti büszkeséget.

A gyakorlat azonban mindinkább azzal a tanulsággal járt, hogy 1000 éves fejlődés eredményeit nem lehet máról holnapra megsemmisíteni, bevált és mintaszerűen működő intézményeket nem lehet olyan hamarosan elfeledtetni.

S így az egységesítés jelszava fokról-fokra elvesztette varázsát. Tíz év tanulságaképpen elkövetkezett az a belátás, hogy az új tartományok kormányzását nagyon sok vonatkozásban függetleníteni kell a bukaresti központ irányításától.

Az új közigazgatási törvény, amelynek alapján a községi, városi és megyei választások részben lezajlottak, részben előkészítés alatt állanak, a tartományok szétválasztásáról is rendelkezik.

Minket ebből a rendelkezésből főként az érdekel, hogy Erdélyt és a Bánátot tartományokká jelölték ki és ezek kormányzásának megszervezését már munkába is vették. A közigazgatási törvény szerint az erdélyi kormányzósághoz tizen-nyolc vármegye fog tartozni és a tartomány székhelye Kolozsvár lesz. A bánáti kormányzóság — Temesvár székhellyel — öt vármegyére fog kiterjedni. Ugy, amint képünk ábrázolja.

Ha ezt a helyzetet ezelőtt tíz évvel megteremtik a román kormányférfiak, bizonyosan nagy mértékben hozzájárultak volna ahhoz, hogy a lakosság bizalommal nézzen a jövő elébe. Most, tíz év keserű tapasztalatai után, mi magyarok némi aggodással kérdezzük: vajjon javunkra fog-e válni ez a változás, vagy ebből is újabb bajok szakadnak fejünkre? Különösen jogosan vetjük fel azt a kérdést akkor, mikor azt halljuk, hogy a kormányzóságok hatáskörét, tennivalóit a törvény nem állapította meg pontosan s hogy az új rendszer sorsa attól függ, hogy a kinevezett kormányzók milyen szellemet fognak beleönteni.

Méltán vetjük fel tehát az aggodó kérdést: vajjon nem azért adtak-e olyan nagy hatalmat a kormányzók kezébe, hogy ezek az eddiginél is nagyobb nyomás és ellenőrzés alá helyezzenek minket s még jobban megbénítsák nemzeti életünk folyását?

Jó reménységgel csak akkor nézhetnénk a különben helyes szétválasztás elé, ha a kisebbségi törvény már megvolna és ebből megállapíthatnók, hogy milyen sors vár reánk a közel jövőben.

A kisebbségi törvény megteremtését azonban, sajnos, egyre huzza-halasztja a kormány. Ennek káros következményeit fejezte ki gróf

Bethlen György pártelnök az udvarhelyi beszémlő gyűlésen, mikor kellő világításba helyezte Maniu miniszterelnöknek a kisebbségi kérdést feltet legújabb nyilatkozatait. Évről évre tűrőlemre, várakozásra intenek minket, ahelyett hogy jogainkat elismernék, helyzetünket szabályoznák.

Mert azzal, hogy a hatalom öklét ezután közelebből szemlélhetjük, nem keltenek bizalmat és reménységet a jobb jövőre nézve. Jogosan követeljük tehát, hogy a közigazgatási törvényt mihamarább a kisebbségi törvény támogatásának alá.

Mit követel a nemzeti kisebbségi élet?

A Magyar Párt udvarhelyi megyei tagozata január 28-án lélekemelő lefolyású tisztújító közgyűlést tartott, amelyről leírunk más helyén számolunk be. Alább közöljük Balogh Arthur szenátor beszédének a kisebbségi életre vonatkozó részét, mert az olyan igazságokat tartalmaz, amelyeket minden kisebbségi embernek mélyen elméjébe és szívébe kell vésnie.

A kisebbségi élet egy külön küzdelmekkel terhelt élet, egy külön harc, amely megméri a lelkeket. A kisebbségi életre kétszeresen áll az igazság, hogy az emberi életnek állandó munkává kell lennie, hogy az ember magasabb céljainak megfelelhessen. És nagyon áll a bölcs tanítása is, amely szerint az embernek kétszer kell születnie, egyszer természet szerint, azután pedig szellemileg. A kisebbségi életnek megvannak a maga külön parancsszavai, megvannak a maga külön erkölcsi szabályai. Legfőbb parancsszava: *Légy hű önmagadhoz! Vagyis légy hű nemzetedhez!* Legfőbb erkölcsi szabálya: *a kisebbségi nemzetnek mint egésznek szolgálata.* Ami azt jelenti, hogy minden cselekedetünkben az egésznek, a kisebbségi nemzetnek érdekét tartjuk szem előtt és soha a magunk érdekét ennek az egésznek, a kisebbségi nemzetnek érdeke fölé ne helyezzük. Vagyis az egyes ember mindig mint az egésznek részét tekintse magát.

Minő követelések állanak elő ebből a kétféle parancsból? Fajszeretet, kisebbségi közösségi érzés, a közös történelmi sors átérzése, a

dozatkészség, munkakészség, fegyelmezetség és alárendeltségi tudat, egység és összetartás — a kisebbségi életre olyan nélkülözhetetlenek, mint az egyes ember életére a levegő és a napsugár. A kisebbségi élet állandó, nagy munkát követel meg. Óriási munkát, mert a kisebbségi élet a magunkra hagyottságot jelenti. *Mi minden erőnket csak önmagunkból meríthetjük.* Ebben az óriási munkában mindenkinek, a gyermektől az aggastyánig, a legkisebbtől a legnagyobbig, a legszegényebbtől a leggazdagabbig, mindenkinek megvan a maga része és a maga kötelessége. Aki ezt nem vállalja, az csak félemler. Az a maga szempontjából élhet egy kényelmes életet, de a kisebbségi nemzet szempontjából ítélve csak egy semmitértő életet él. *Ma itt közöttünk mindenkinek csak annyi értéke van, amennyi értéket ő a mi kisebbségi nemzeti életünkre jelent,* amennyi értéket ő ebbe a kisebbségi nemzeti életébe bele tud hozni. Ezt soha ne feledjük. Mindenkit e szerint becsüljünk meg és azt, aki akár alattomban, akár nyíltan szembe mer helyezkedni a mi nemzeti kisebbségi érdekeinkkel, közönséjük ki magunk közül. Mert itt ma nincs más választás: Valaki vagy a küzdők sorába áll, vagy pedig kizárta magát az itteni

magyarság testéből.

Ezeket a kötelességeket, ezt a nagy munkát kell vállalnunk, ha élni akarunk. Már pedig élnünk kell, mert nem rázhatjuk le magunkról a nagy feladatot: az itteni magyarság életbentartását és fejlődését. Élni akarunk és azt akarjuk, hogy ezt az élni akarásunkat és élni tudásunkat és ezért való áldozatos, nagy munkánkat az egész világ észre vegye. A nemrég elhunyt nagy magyar publicista: Rákosi Jenő írta egyszer egy borus percében: „A magyar lélek elveszett és ott kóvályog valahol a levegőben.” — Mi ezer bajunk és nyomorúságunk közepette is boldogan kiálthatjuk fel: A mi magyar lelkünk nem veszett el, itt él bennünk és nem fog elveszni soha! — A székely embernek a múltban két fő politikai jellemvonása volt: Minden székely nemes és minden székely katona. Legyen így a jövőben is. Legyünk nemesek a nemzeti érzésben, gondolkodásunkban és akarásunkban és legyünk katonái a folytonos, áldozatos nemzeti munkának. Ha így lesz, nem kell félnünk a jövőtől. Egy nép, amely Bethlen Gábort tudott adni a világtörténelemnek, rég megszerezte a jogot az életre, arra, hogy neki is jusson hely a verőfényen.

KÜLFÖLD

Hága után. A keleti jóvátétel kérdése elintézését nyert Hágában s megtörtént a megállapodás arra nézve, hogy az elköltözött magyarokat kiosztott birtokaikért hogyan kárpótolják. Ez az utóbbi kérdés évek óta izgatta Európa közvéleményét s állandóan akadályozta az ebben érdekelt államok egymáshoz való közeledését. Ilyen előzmények után azt várna az ember, hogy a befejezést hozó egyezség mindenütt meglepetést keltett. De nem így van a dolog. Nem beszélve arról, hogy a szerb sajtó a legnagyobb tartózkodással ír a Hágában történetekről, a cseh közvélemény a végletekig elkéseredett. Neves politikusok úgy nyilatkoznak, hogy Csehország

magára maradt Hágában, az újságok pedig élesen támadják Benest, mint akinek politikája csödbe ment. Ezenkívül Snowden angol pénzügyminisztert támadják általában magatartásáért s különösen azért, mert a cseh földreformot úgy jellemezte, hogy az ahhoz hasonlít, mintha egy zsebtolvaj az ellopott órát csak úgy akarná visszaadni a gazdájának, ha az megfizeti az órát. Ez a hasonlat nagyon fáj a cseheknek.

A magyar miniszterelnök hazatérte után részletes nyilatkozatban ismertette a hágai tárgyalások menetét és eredményét. Nyíltan kijelentette, hogy nem tudott mindent elérni, amit — igazságosnak tartva — el akart érni, de nagy eredménynek tartja, hogy a befejezést most már nyugodt helyzetet te-

remtett s azzal Magyarország visszanyerte teljes pénzügyi függetlenségét és lehetőséget újabb nemzetközi kölcsönre. Érdekes része a magyar miniszterelnök nyilatkozatának az, hogy volt olyan egyező francia-magyar indítvány, amelyet Titulescu román követ nem fogadott el. Ez mindenesetre a tárgyalások igazságos vezetését bizonyítja.

Horthy kormányzó különben a tárgyalások sikeres befejezéséért a magyar érdeméremmel tüntette ki Bethlen miniszterelnököt.

Megbukott a spanyol diktatura. Az a hír jött Spanyolországból, hogy Primo de Rivera spanyol diktátor, hat és fél évi kormányzás után, beadta a királynak visszavonhatatlan lemondását. Hogy a lemondás

után milyen rendszer következik, ezt nehéz kiszámítani. A hírek nem bizonyosak, de a helyzet kialakulására sok idő kell még. A diktátor nehéz körülmények közt vette át a kormányzást és sok tekintetben nagy eredménnyel dolgozott, de az utóbbi időkben mind általánosabbá vált az elégedetlenség a korlátlan uralom ellen, ez több felkelésben tört ki s végre is a diktátor lemondására vezetett.

Érdekes ítélet. Párisban orosz alattvalók váltókat hamisítottak a szovjet berlini kereskedelmi küldöttségének nevére. Emiatt bünvádi eljárás indult a párisi esküdtszék előtt s több heti tárgyalás után most nyert befejezést, még pedig felmentő

ítélettel. A vádlottak védője szenvedélyes beszédben támadta a szovjetet. Kijelentette, hogy Szóvjeteroszország a művelt nemzetek törvényein kívül áll s ezért nincs joga, hogy polgári bíróság előtt védelmet keressen. A francia esküdtek, amint látszik, elfogadták a védő érvelését.

A londoni tárgyalások. Londonban arról tárgyalnak a nagyhatalmak, hogy a rettenetes költségekbe kerülő hadihajók számát hogyan apaszthatnák. A tengeri leszerelés kérdésében nagyon lassan jutnak előre az érdekelt hatalmak. Több napi tárgyalás után csak a tárgyszózatot tudák megállapítani, de a kérdés velejétől még nagyon távol vannak. Még arra a

kérdésre nézve sem egyeztek meg, hogy milyen mértékben történjék a hajóhadak csökkentése, de már összeállítás volt, különösen francia és az olasz álláspont között. Annyira, hogy Grand olasz külügyminiszter feltette a kérdést: vajon van-e értelme további részvételének a konferencián? Természetesen ennél a kérdésnek további következménye nem lesz, hiszen rámutattak azonnal arra, hogy a tulajdonképeni érdemleges munka még meg sem kezdődött. De mindenesetre áll az, hogy nagy nehézségekkel kell megküzdeni a tárgyaláson s ezuttal komolyan számbavehető eredmény nem lehet számítani.

Arad, Kolozsvár és Hága.

A véletlen többet segít, mint száz terv és és ezer számítás.

Amikor a Magyar Párt aradi gyűlését meghirdették, még senki se tudott arról, hogy ugyanazon a napon a román nemzeti paraszt párt százas bizottsága is összeül Kolozsvárt. Akik pedig az erdélyi románoknak ezt a legfőbb testületét összehívták, egészen bizonyosan nem gondoltak arra, hogy a magyarok is valahol, Aradon vagy másutt szintén hozzá készülnek szólni a közdolgokhoz. A kisebbségekre még ebben a formában sem szokás mostanában gondolni.

A véletlen azonban azt akarta, hogy a két erdélyi nemzetnek vezérei — Bethlen György Aradon és Maniu Gyula Kolozsvárt — ugyanannak a napnak szinte ugyanabban az órájában pontosan ugyanarról a kérdéstről szóljanak. Arról, hogy mennyit végzett el a Maniu-kormány mindabból, amit a kisebbségeknek Gyulafehérvár óta egyre ígért.

Bethlen György Aradon úgy találta, hogy az, ami a kisebbségek dolgában itt-ott történt, tulajdonképpen semmit sem jelent, legkevésbé jelent kedvező fordulatot a kisebbségekkel való mostoha bánásmódban. S amikor ezt így kimondta, száz és százezer ma-

gyar hangos vagy néma helyeslésével találkozott. Helyeseltek azok, kiket tíz év alatt sem tudott semmiféle ígéret, vagy szép szó meggyőzni arról, hogy a hatalom új urai jó is akarhatnak az erdélyi magyarságnak. De helyeselniök kellett azoknak is, kik egy évvel ezelőtt még esküdtek Maniura, lelkesedtek a karikás pártért, mely — amint annyiszor hallottuk — a népnek a pártja. Ez igaz is lehet — csak hogy nem az erdélyi magyar nép!...

Maniu Gyula Kolozsvárt persze egészen másképpen beszélt. Különös, nagyon furcsa, hogy ilyen egyszerű és világos dolgokról ennyire eltérő nézetek lehetségesek. Maniu ugyanis arról szólt Erdély fővárosában, melynek falai régi időkben is nem egyszer hallották az ő szavait, hogy: a kormány szintén mindent megtett a kisebbségekért s amire még nem volt ideje, azt majd elvégzi. Ezzel szemben pedig a kisebbségek nem hogy hálásak voltak, hanem egyre kimutatják a foguk fésűjét. Például a magyar optások ügyében.

Kicsit soknak s kicsit erősnek találjuk, hogy maga Maniu is jónak találta végigvívrajtunk, erdélyi magyarokon — éppen az optások ügyével kapcsolatban. Mindennek va-

határa, még a politikai célokat szolgáló államférfiúi kijelentéseknek is. Lehet, hogy a román delegációnak szüksége volt sürgősen Hágában valami olyas látszatra, mely bizonyítsa: az optáns ügy nem egyéb, mint Budapest fegyvere Bukarest ellen, ime, elérte itt is a hatását, a kisebbségeket új államuk ellen fordította... De, ha szükség volt ilyesmire, hogyan vállalkozhatott maga Maniu, maga a miniszterelnök erre a szerepre? Az a politikus, aki nem egyszer adott kifejezést — annak, hogy rossz politika volt a magyar optánsok földjét elvenni a szerződés ellenére, mert csak kár s rossz hír származott belőle a román államra. Most pedig azt mondja: a kisebbségek ellenségei a román államnak, mert ime, ott

is ellene vannak, hol igazsága nyilvánvaló, mint az optáns-perben!

Azért, hogy isteni és emberi törvény szerint való jogaink némi kis töredékeit tiz esztendő: pusztulás után itt-ott kezdjük meg is kapni — hálára éppen olyan kevésbé vagyunk kötelezve, mint a hitelező az adósnak, akin behajtja nagy nehezen pénzét. Háláról akkor beszélhetnénk, ha azt látnók, hogy miután minden jogunkat megadták, szelid és tapintatos beszédekkel és bánásmóddal igyekeznének elfelejtetni azt, amit veszítettünk. Az a beszéd azonban, amit a miniszterelnök Kolozsvárt rólunk és felénk elmondott, aligha szolgál az ilyen elbánásnak példaképeül.

Dr. S. I.

A Magyar Párt gyűlésein egységesen nyilatkozott meg a nemzeti öntudat!

A Magyar Párt vidéki tagozatai több helyt gyűlést tartottak. Mindenütt megtárgyalták azt az irányt, amelyet a magyarságnak a megyei és községi választásokon követnie kell és ezen tulmenőleg is programot állítottak általános magyar kérdések megoldására.

Három ilyen választást bevezető gyűlés lépte át a múlt héten a helyi érdekeltségek kereteit és vált olyanná, amelyről minden magyar embernek tudnia kell. Csik- és Udvarhely megyében beszámolót tartottak a magyarság szenátorai és képviselői. Udvarhelyen Bethlen György gróf, országos pártelnök ismertette parlamenti csoportunk tevékenységét és azokat a nehézségeket, amelyekkel bizonyos törvényjavaslatok tárgyalásánál és általában a kormánnyal szemben meg kellett küzdeniök. Utána Sebesi János dr. szenátor, majd Laár Ferenc református lelkész és Abrudbányai Ede dr. képviselők számoltak be munkájukról, amelyet a székely megye lakosságának és ezenfelül Románia minden magyarjának a védelmében kifejtettek a bukaresti törvényhozóházban. Balogh Arthur szenátor a kisebbségi élet feladatairól beszélt, megállapítván, hogy ez az élet hősies küzdelmet és óriási munkát kíván. Nekünk minden erőnket csak önmagunkból kell meritenünk és ennek imádság-szerű parancsszava, hogy „mindenki legyen hű önmagához“, tehát, aki magyar, legyen hű magyarságához.

Csikszeredában a csikmegyei képviselők, dr. Willer József, László Dezső és a szenátorok Páll Gábor és Gyárfás Elemér számoltak be arról az önfeláldozó tevékenységről, amellyel Bukarestben a magyar érdekeket védték. Szoros összetartásra buzdították a csikiakat, mert csak ezen az uton érhetik el, hogy a székely megyében az őslakosság akarata érvényesüljön és érdekeik minden irányból meg legyenek védve.

Hatalmas arányu magyar párti megmozdulásról adnak hírt Aradról is. A magyarság öreg harcosa, dr. Barabás Béla elnökölt ezen az ülésen és fejtette ki azokat az indokokat, amelyek az aradi magyarságot arra készítetik, hogy minden hatóságai terrorral szemben önállóan vegyenek részt a választási küzdelemben, mert Arad lakosságának is a magyarságát kell védelmeznie.

Meg kell még emlékeznünk arról a mozgalmról, amely Dicsőszentmártonból indult ki s amely első látható jele annak, hogy a magyar nők részt kérnek abból a munkából, amit a férfiak nemes önzetlenséggel fajuk érdekében kifejtének. Dicsőszentmártonban Pekry Sándorné gyűlésre hívta össze a magyar női választókat, hogy követeljék a kisebbségi jogok teljes érvényesítését és biztosítsák a Magyar Pártot, hogy a magyar nők egységes akarattal állnak a háta megott s amennyire tőlük telik, harcait a végső győzelemig támogatni fogják.

* HIREK *

Milyen díjat kell fizetni a rádióért? A postai igazgatóság a rádió-állomások évi díjait a következőkben szabta meg. Városokban: magánlakásokban 600, vendéglőkben 5 ezer, színházakban 3 ezer lej évenként. Falvakban: vendéglőkben, korcsmákban 1 ezer, más helyiségekben, lakásokban 500 lej. A díjakat a póstahivatalokban kell kifizetni. Aki eltitkolja, hogy rádiója van, készülékét elkobozzák és súlyosan megbírságozzák.

Mármarosban a szárazság miatt kiapadtak a kútak. Mármarosmegyében a télen alig hullott hó. A csapadék hiány miatt a kútak vize nagyon megapadt. Különösen ott okozott nagy bajt a kútak vízének apadása, ahol sok jószágot itatnak. Ha a tél továbbra is ilyen száraz marad, az állattartó gazdák egyes községekben nagy bajba fognak jutni.

Többeknek. Sokan érdeklődtek előfizetőink táborából, hogy az alakítandó Magyar Földhitelintézet részvényeit hol kell jegyezni? Tudatjuk, hogy a

A
MAROSVÁSÁRHELYI
SZANATORIUM

hetven ágyas, nagy kényelemmel berendezett új épületébe felvesz bármilyen belső- vagy sebészi betegségben szenvedőket, — kivéve fertőző és elmebetegeket

Ápolási díj:

III. osztály 150.— lej naponta, (10 napi összes költség belbetegeknek legfeljebb 2500—3000.— lei, operáció esetén 5000—6000.— lei). II. osztály 300.— lei. I. osztály 450.— lei. Szabad orvosválasztás!

A Magyar Nép 5 ezer lejes ajándéka új előfizetők gyűjtéséért

Lapunk előfizetőinek tábora az új esztendőben is örvendően gyarapodott. Ez tette lehetővé, hogy olvasóinknak az előfizetési díj emelése nélkül mindig többet és jobbat nyújthatunk. A gyarapodásért hála illeti elsősorban azokat a barátainkat, akik új előfizetőket küldöttek és küldenek be. Ezek iránt való hálánkat akarjuk leróni most azzal, hogy új előfizetők beküldéséért jutalom-sorsolást rendezünk. A sorsolásban részt vesz minden előfizetőnk, aki 1930 január 1-től 1930 március 15-ig legalább két új előfizetőt küldött, vagy küld be. Aki többet küld be, annak nevét annyiszor helyezzük sorshúzás előtt az urnába, mint ahányszor két előfizetőt beküldött. Aki tehát 10 új előfizetőt küld be, annak neve ötször kerül be a sorsolandók közé. Világos tehát, hogy annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy valaki nyer, minél több új előfizetőt küld be. A sorsolást március végén fogjuk megejteni s a nyerteseknek a díjakat április elsejéig postán elküldjük.

A következő díjak kerülnek kiosztásra a sorsolás sorrendjében: 1 drb. 1 ezer lejes első díj, 1 drb. 800 lejes második díj, 1 drb. 500 lejes harmadik díj, 1 drb. 300 lejes negyedik díj, két darab 200 lejes ötödik díj 400 lej értékben és 20 drb. 100 lejes hatodik díj 2 ezer lej értékben. A díjak összege 5 ezer lej.

Minden barátunkat meghívjuk a versenyben való részvételre! Ismételten hangsúlyozzuk, hogy a sorsolásban mindazok résztvesznek, akik legkésőbb március 15-ig új előfizetőket küldenek be.

„Magyar Nép“ szerkesztősége is elfogad jegyzéseket. Aki tehát részvényt akar jegyezni, pontos címét jelentsse be a „Magyar Nép“ szerkesztőségének. Egyelőre pénzt a részvényjegyzők ne küldjenek.

Orizási hadirepülőgépeket építenek az angolok. Az angol légügyi miniszterium újfajta, hatalmas repülőgépeket próbált ki. Ezek a gépek a legnagyobb titokban készültek. Anyaguk olyan erős, hogy egy-egy repülőgép 50 teljesen felszerelt katonát képes szállítani.

Zavar a bírósági tanuk útazása körül. A vasútigazgatóság újabb rendelkezései értelmében a tárgyalásokra utazó tanuk nem kapnak szabadjegyet. Így nagyon sok helyen nem lehet a tárgyalásokat megtartani, mert a tanuk nem jelennek meg.

Mozgalom indult meg, hogy a tanuk megint kapják vissza ingyenes útazási jogukat, mert a mostani állapot valósággal megbénítja az igazságszolgáltatást.

Szerencsétlenség a bányában. Kelemen György kiskeresztesi lakos a szurduki kőszénbányában dolgozott. Munka közben egy hatalmas kő esett rá, amely a szerencsétlen embernek hátgerincét ketté törte. Súlyos sérülésével a zilahi közpórházba szállították.

Rottermere lord repülési díja. Lord Rothermere, aki jelenleg az Egyesült Államokban tartózkodik, kétezerfontos (két millió lej) díjat tűzött ki annak a magyar embernek, aki először repül az északamerikai szárazföldről Budapestre.

Tűz Küküllőkeményfalván. György Márton, küküllőkeményfalvi gazdálkodó csűrében tűz ütött ki. A tüztől meggyuladtak Székely Károly, György Bálint és Mátyás Balázs gazdák épületei. Sok takarmány és gabona égett el. A kár 600 ezer lej. Az oltásban a zetelaki, fenyédi és udvarhelyi tűzoltóság vett részt. A tűz terjedésének azért nem lehetett elejét venni, mert Küküllőkeményfalván nincs megfelelő tűzoltó felszerelés.

Cementből készült vasúti kocsik lesznek Angliában. Az angolok cementből épült teherkocsikkal folytatnak kísérleteket. A kocsik alváza acélból, az oldalfalak, a tetőzet és a padló acéllal erősített cementbetonból készültek. Egy kocsis súlya 20 tonna. A kísérletek oly sikerrel jártak, hogy elhatározták az új kocsitípus nagyban való gyártását.

Magyar győzelmek. Most zajlottak le Berlinben az asztali labdajáték világbajnokságot folytatott nemzetközi mérkőzések. A versenyek egy hétig folytak s azokon a magyarok minden számot fölényesen megnyertek, messze maguk mögött hagyva a többi nemzetek képviselőit. — A Bécsben tartott nemzetközi koresolyázó versenyen a páros műkoresolyázás bajnokságát Orgonista és Szalay budapesti versenyzők nyerték el. A második helyre is magyarok kerültek s csupán harmadik helyre jutottak idegen koresolyázók.

Meghalt a világ legkövérebb nője. Olaszországban most halt meg Ossiora Janka, a világ legkövérebb nője. 169 centiméter magas, tehát közepes termetű volt, azonban 220 kilót nyomott. A mellbőrsége több volt, mint a magassága, csaknem 2 métert tett ki.

A Csikmegyei Magánjavak ügye a Népszövetség előtt.

Az udvarhelyi gyűlésen Balogh Arthur szenátor beszámolt a Csikmegyei Magánjavak ügyéről is. Elmondotta, hogy ennek az égbekiáltó igazságtalanságnak orvoslására idebent minden lehetőt megtettek, a mostani kormánynál is, de eredmény nélkül. Így nem maradt más hátra, mint a rendelkezésre álló utolsó törvényes utat, az utolsó fórumot igénybe venni és a múlt évi július 20-ikán Genfben benyújtották a Népszövetséghez. Balogh Arthur kijelentette az udvarhelyi gyűlésen, hogy a kisebbségi kérdéssel ma már Genfben is egész másként vélekednek, mint évekkel ezelőtt. Így a Népszövetség Tanácsának múlt évi márciusi ülésén Briand, akkori francia miniszterelnök, azt mondotta: „Egy államnak semmi érdeke sincsen abban, hogy eltűnjön lakosságának egy értékes, külön szellemmel bíró része. Egy olyan állam, amely valóban érzi erejét, nem is fog erre soha törekedni. A kisebbségeket meg kell tartani nyelvükben, kulturájukban, vallásukban és

hagyományaikban.“ — Macdonald mostani angol miniszterelnök pedig azt mondotta a Népszövetség múlt évi szeptemberi közgyűlésén, hogy a többségeknek nagy előjoga abban álljon, hogy lehetővé tegye a kisebbségek számára, hogy ezek jól érezzék magukat új határaik között. A nemzetközi kisebbségi kongresszus főtitkára, Ewald Ammende a Csiki Magánjavak ügyében egy hírlapírónak a következő kijelentést tette:

— A romániai magyar szenátoroknak, úgy látom, sikerük volt Genfben. Összeköttetésbe léphettek a Hármass Bizottsággal, amely a közeljövőben foglalkozik a Csiki Magánjavak kiszajátításának sérelmeivel. Ez az erdélyi magyar sérelem különben — értesüléseim szerint — a Népszövetség legközelebbi tanácsulása elé kerül.

Ezek után minden reményünk meglehet arra, hogy a Csiki Magánjavak ügyét Genfben a magyarság javára fogják elintézni.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet az Oláh Károly plebánus ur által feltalált kiváló hatású Antiptysin államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszeréről. Díjmentesen küld az egyedüli készítő *Osváth Gyógyszertár Târgu-Mures-Marosvásárhely.*

Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és állandóan fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, mint a dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikúrt, mely elősegíti a vörös sejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő és ennél fogva a legjobb hizlalószer. A beteget és gyengélkedőt

erőssé és életvidámmá teszi, a munkakedvet fokozza, vérszegény nőknél a havibajt szabályozza és a görcsös fájdalmaikat szünteti, vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket hizlalja, vérszegény, gyenge férfiaknak egészségét visszaadja. Egy kurára 6 üveg szükséges. Postán, utánvétellel megrendelhető Dr. Földes gyógyszerháza, vegyészeti laboratóriumából Arad, Str. Eminescu 21. Egy üveg ára 110 lej, hat üveg rendelésnél postadíj nem lesz számítva. A legnagyobb orvosi szaktekintélyek javasolják. Minden gyógyszerházaiban kapható

IFJUSÁG

ÉDESANYAM BEHAVAZOTT SIRJA

*Kiért holtomiglan
záporzik a könnyem,
anyám sorsa, míg élt,
fekete volt szörnyen.*

*Fehér lelke csak a
fehér színt szerette,
s mégis mindig gyászos
volt az Ég felette.*

*'Anyám bús sirjára,
mint csöpp angyalszárnyak,
e szép fehér télen
lány hópihék szállnak.
S anyám sirja, melyben
boldogságát telte,
most oly fehér, mint volt
az ő drága lelke...*

Aradi-Szabó István.

Magyarország újabb fénykora.

Magyarország egyik legnagyobb fiáról, *Hunyadi Jánosról* emlékeztünk előző történelmi cikkünkben. Elmondottuk, hogy vitéz magyar hadak élén milyen dicsőséges harcokat vívott a törökök ellen.

A jóérzésű magyar urak bizalmukkal ajándékozták meg a hőst és kormányzóvá választották. De ellenségei is akadtak, akak minduntalan gáncsot vettek országmentő küzdelmei elé. Halála után fiait is üldözték és a nagyobbikat, Lászlót a királlyal halálra ítéltették.

A kisebbiket, Mátyást Prágába vitte V. László király.

V. László halála után, 1458-ban, királyválasztó országgyűlés volt Magyarország fővárosában. A főpapok és főurak a budai várban tanácskoztak. A nemesek pedig a Pesthez tartozó Rákosmezőn gyűltek össze. Ők és a nép is Hunyadi János fiát, Mátyást óhajtották királynak. Türelmetlenül a Duna partjára vonultak. Sokan a befagyott Duna jegén foglaltak helyet és nemsokára hangosan éltetni kezdték Hunyadi Mátyást, mint a magyarok királyát. Erre a főpapok

is abbahagyták a tanácskozást és akarva-akaratlanul ők is elfogadták a nemesség és a nép választását.

Mátyás ekkor még csak 17 éves volt. Ezért öt évre nagybátyját, *Szilágyi Mihályt* megválasztották melléje kormányzónak. Ezután követség ment Mátyásért, aki még mindig Prágában volt, a csehek fogságában. Magyarország határán vette át a követség Mátyást a cseh kormányzótól. Az itt összesereglett nép körülfogta az ifjú királyt és diadalmenetben követte őt faluról-falura, föl egészen Budáig.

Mátyás hamarosan bebizonyította, hogy maga is tudja az országot kormányozni. A kormányzói méltóságot megszüntette, az ellene összeesküvő főurakat megbékítette s magát Szent István koronájával Székesfehérváron ünnepélyesen megkoronáztatta.

A törökök Mátyás korában is többször betörték Magyarország területére, de Mátyás serege minden alkalommal megverte őket. Leghevesebb volt az a harc, amelyet Erdélyben, *Kenyérmezőn* vívott a magyar sereg a török sereggel. *Báthori István* és *Kinizsi Pál* vezérlete alatt harcoltak itt a magyarok és úgy megverték a törököket, hogy ezek Mátyás korában nem merték többé meglátadni Magyarországot.

Mátyás a pápa buzdítására hosszadalmas háborút viselt a csehekkel. Ezeknek jórésze a katolikus vallásról a huszita vallásra tért át. A cseh király is ehhez az új felekezethez csatlakozott. Mátyás az országgyűlés hozzájárulásával Morvaországon keresztül bevonult seregével Csehországba. Utközben csatlakoztak hozzá a katolikus csehek is, akik Mátyást királyuknak ismerték el és meg is koronázták. Erre a cseh király a német császárhoz és a lengyel királyhoz fordult segítségért. Mátyás előbb a cseh-lengyel sereget győzte le, azután a német császár ellen vonult, kinek tartományait, Ausztriát és Stájerországot hatalmába kerítette. Majd a császári székvárost, Bécsset fogta ostrom alá. A császár elmenekült, Bécs pedig hamarosan megadta magát. Diadallal vonult be a magyar sereg Bécsbe. Mátyás a császár palotáját a maga számára foglalta le és ettől kezdve hol budai és visegrádi, hol pedig bécsi udvarából intézte birodalmának sorsát. *Ismét nagy és fényes volt a magyar király hatalma és tekintélye.*

Háborus kor volt ez s ezért Mátyás igyekezett fejleszteni a haderőt. Ő maga korának egyik legjelesebb hadvezére volt. Ő volt az első uralkodó Európában, aki nagyobb számú állandó

Mátyás király diadalmas bevonulása Bécsbe.

hadsereget létesített. Pompás volt e sereg tüzer-sége és lovassága, legnagyobb hirre azonban gyalogsága emelkedett.

Mátyás király nemcsak a hódításhoz és a katonai dolgokhoz értett, hanem az ország kormányzásához is. Azokat a főurakat, akik hatalmaskodni akartak, féken tudta tartani. Gondoskodott róla, hogy a bíróságok mindenkinek gyorsan és pártatlanul szolgáltatassanak igazságot. — Megengedte, hogy a jobbágyok szabadon költöz-hessenek. Államában nem egyszer maga is bejárta az országot, hogy a helyszínen ismerje meg a nép sorsát és életét. Ilyenkor — ha kellett — szigorúan megtorolta a tapasztalt erőszakot és törvényteleniséget. Megható az a sok szép történet, melyet a hálás nép szájról-szájra adott s nemzedékről nemzedékre megőrzött Mátyás királyról, az igazságról. Ma is él a nép ajkán e mondás: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság.“

Amikor sem háboru, sem a kormányzás gondoljai nem zavarták, magyar meg idegen tudósok és művészek társaságában érezte legjobban magát. Beszélgetett, vitatkozott velük. Sokat tanult tőlük. A könyveket nagyon szerette. Följegyezték róla, hogy sokat olvasott. Gyakran előfordult, hogy ágya párnája alatt könyvet találtak. Gyönyörű és gazdag könyvtára volt. Az ő idejében még kézzel írták a könyveket, diszes betűkkel és festett kezdőbetűkkel. Ezért nagyon drágák voltak. De Mátyás a jó könyvért nem sajnálta a pénzt. Börbe és bársonyba köttette könyveit s mindegyiküket cimerevel látta el. Megmaradt példányainak szépségét ma is csodáljuk. Némelyiken a művész évekig dolgozott.

Palotája ragyogott az aranytól és márványtól. Képek és szobrok díszítették a termeket. Még a folyosók és lépcsők falai is ragyogtak. Az udvart és kerteket márvány- és ércszobrok ékesítették. Egy gyönyörű ezüst szökőkút vizugarakat lövelt a magásba.

A király példáját követve a főurak is fényes palotákat építettek a maguk számára. A paloták berendezésében is utánozták a királyt. Az iparosoknak és kereskedőknek volt dolguk bőven.

Mátyás király nemcsak maga volt művelt ember, de gondoskodott a műveltség terjesztéséről is. Pozsonyban egyetemet, Budán főiskolát alapított. Magyar ifjak egyre nagyobb számmal keresték fel a külföldi híres egyetemeket is. Mátyás idejében — bár az ő könyvtára még írott könyvekből állott — létesítette Budán Hesz András az első hazai könyvnyomdát (1472-ben), de ez nem sokáig működött. Csak egy félszázaddal később állandósult hazánkban a könyvnyomtatás.

Mátyás király Bécsben halt meg 1490-ben. A nemzet gyásza kísérte hamvait a székesfehérvári királyi sirbaltba. Magyarország soha többé nem jutott arra a fényes magaslatra, melyre az ő lángesze és csodálatos tetteje fölemelte!...

Mátyás a lengyelek között.

Bársonymentés, aranykardos, gyémántbogláros lengyel követek állítottak be egyszer Mátyás király budai várába.

— Mi jóban jártok, lengyel urak? — kérdezte őket a király.

— Csillagot láttunk Magyarország fölött, azt szeretnénk elvinni a mi csillagtalan hazánkba. Gazdátlan koronánknak gazdát keresünk, — hajlottak meg fejüket alázatosan a követek.

— Elég egy fejen egy korona, — ellenkezett velük Mátyás. — Láthatjátok, én a magamét se viselem.

— Nem a korona teszi a királyt, hanem a király a koronát, — hajlongtak a lengyelek.

Addig esengtek a lengyel urak, utoljára engedett a szavaknak Mátyás.

A lengyel urak siettek haza az örömhírral s egy hét múlva már jöttek vissza koronájuk új gazdájáért. A gunyájuk még százszor pompásabb volt, mint előbb. Arany patkó csillogott

Legelőnyösebb biztosítási feltételeket a kolozsvári „Minerva” biztosítótársaság nyújtja!

még a lovuk lábán is, drágakövekkel volt kirakva még a kengyelszijuk is.

— Hiszen ti magatok is csupa királyok vagytok, — nézett végig rajtuk Mátyás, ahogy felszökött fekete paripájára. — Engem meg se ismerne az országom ilyen ékben, ponfában.

Annál jobban kiismerszett a többi közül királyi tartásával, cifraság nélkül való köntösében is. Valóságos embersövény szegte utjukat az ország határáig.

A Kárpátok másik oldalán már a lengyel világ kezdődik. Sűrű fenyőrengetegek közt vezetett az út, amelyeknek nem volt se vége, se hossza.

— Magyar földön nem teremnek ilyen derék fák, — dicsekedtek a lengyel urak.

— Vetnek is nagy árnyékot, — tekintgetett szét Mátyás a fenyőrengetegben, mintha keresne valamit.

A lengyelek nem állhatták szó nélkül, megkérdezték tőle:

— Mit vigyázol, urunk-királyunk?

— Szeretnék már egy kis virágos kőkénybokrót látni, — mosolygott Mátyás.

— A mi fáink alatt nem tud megnőni a bokor, — mondták kevélyen a lengyelek.

Harmadnap leértek a hegyek közül a rónaságra. Ameddig a szem ellátott, mindenütt aranykalászkok tengerét ringatta a szél, a déli napsütésben, de minduntalan nagy fekete árnyékok vetődtek a napos mezőkre.

— A lengyel sasok! — mutogattak fölfelé a követek. — Magyar földön a tuzok nincs akkora, mint mifelénk a sas.

Nagytestü sasmadarak uszkáltak a légben fekete felhők gyanánt. Mátyásnak azonban nem sok öröme telt bennük.

— Jobban szeretem a mezőn a pacsirtát, mint a sasmadarat, — mondta kedvelően.

— Ahol ennyi a sas, onnan elbujdosik a pacsirta, — magyarázták a lengyel urak.

Mikor beértek a lengyelek ősi városába, a gyönyörű Krakköba, az arannyal, ezüsttel cifrított kapuban csupa nagy urak fogadták a királyt bíborban, bársonyban.

— Nini, hát itt nincsenek szegény emberek? — fordult Mátyás meglepetve a kísérethez.

— Annyi, mint mezőn az ürge, — mosolyodtak el a lengyel urak. — Miből élénk, ha szegény emberek nem volnának?

— Egyet se látok belőlük, — húzta össze szemöldökét Mátyás.

Magyar ember magyar iparosnál dolgoztat!

— Nem ám, felség, — magyarázta valami aranypáncélos dalia, — mert tudják a nyavalyások, hogy nekik semmi keresetük ott, ahol az urak örülnek.

Ekkorra megkondult Krakkö száz harangja. Száz pap várta a székesegyház oszlopcsarnokában Mátyást, a százegyedik tartotta aranypárnán a lengyel koronát.

S a magyar király ekkor ezt a furcsa kérdést intézte a lengyel nagy urakhoz:

— Lengyel urak, hol van a másik kapuja Krakkö városának?

— Szemben ezzel, amelyiken bejöttünk, — csodálkoztak el a lengyelek.

— No, hát akkor én arra megyek ki, — fordított nekik hátat Mátyás. — Mert én nem leszek olyan országnak királya, ahol a bokrok nem nőhetnek meg a nagy fáktól, a pacsirták nem élhetnek a sasoktól s a szegény emberek nem mernek odamenni, ahol az urak örülnek.

Móra Ferenc.

Mit olvashatunk ki az állatok szeméből?

Sokan azt állítják, hogy az állatoknak buta, lélektelen nézése van. Pedig ha figyelmesen és szeretettel vizsgáljuk az állatokat, rájövünk, hogy az állatok szemében is éppen ugy visszatükröződnek lelki tulajdonságaik, mint az emberek szemében.

Nézzünk csak meg egyszer figyelmesen egy szeretettel felnevelt, urához hű vadászkutyát. Milyen vidáman csillognak a szemei, amikor a vadász felhuzza csizmáit, felesatolja hátizsákját, előveszi a puskáját. És milyen szomorúan néz, mikor egy kemény szó otthonmaradást parancsol neki, milyen unottan bóbiskol, ha pad alatt vagy a koresma előtt órákhoz kell várakoznia, milyen várakozásteljesen, ha a párologó ételekkel telt asztalhoz közeledik. És ha valami ostoba csinyt követ el, hűségese kutyaszemében milyen érdekesen tükröződik a megszegyenyülés, a büntetéstől való félelem, vagy a bocsánatért való könyörgés. Milyen békesen és kényelmesen néz maga elé a cirmos maeska, ha nyugodtan hagyják dorombolni, milyen vágyón csillognak a szemei, ha történetesen az ablakban ül és kívül szemtelen vererek esipagnak.

De nemcsak a háziállatoknál, hanem a szabadon élő állatoknál is tehetünk hasonló megfigyeléseket. Aki valamikor hajtóvadászaton szarvasokat vagy őzeket látott közvetlen közelében eliramodni, az ezeknek a hajszolt vadaknak félelemtől kerekre tágult szemét sokáig nem fogja elfelejteni.

Vagy nézzük a madarakat! Milyen álmodozóan és lágyan csillognak a madarak szemei, amikor az ágakon ülnek és magafeledten ének-

lik kis dalaikat és milyen harcvágyóan és bosszuállóan villognak, amikor vetélytársukkal küzdenek! Felejthetetlen egy haldokló, megtört sas tekintet. Van benne valami kimondhatatlan dacos, félelemnélküli, királyi nézés. A magasrendű állatok tekintetében szintén a lelkük tükröződik és aki ebben a tükörben olvasni tud, az bátran elmerülhet az állatok lelkivilágának a birálatában.

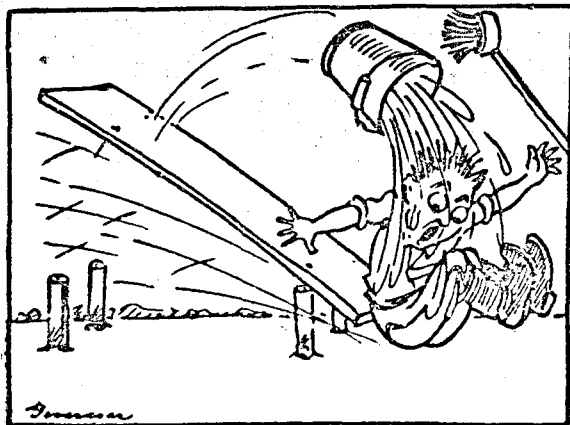
A szorgalmas munka jutalma.

Szólt a gazda: „Aronka,
Allj a munkajáromba.
A meszelő ha nem meszel,
Ebédet te ma nem eszel.“
Reng a gazda nagy pocakja,
Aronka csak ezt kacagja.

Most a gazda tova áll,
A munkáskedv tova száll.
Süt a nap a delelőnél,
Nem mozog a meszelőnyél.
A munkabér úgy is kevés,
Nem árt meg egy kis pihenés.

Hinta hinta lipinka,
Ki túl ül, nem Katinka,
De a veder, tele mésszel,
S Aronkának tele vésszel.
Út Aronka, billent a pad:
Tlyen látvány ritkán akad.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

A rétfeljavítás egy különösen szép esete.

A magyaróvári uradalom papréti gazdaságában volt egy gyenge rét, amely az utolsó tíz évi átlagban 8 métermázsa szénatermést adott. Közvetlen mellette volt egy szántó, amelyet alig volt érdemes művelni. Az egész terület nagysága 73 kat. hod. A feltalaja meszes, könnyű vályog, amely kavicsra nyugszik. A kavics helyenként egész a felszínre üt ki. A csapadék viszonyok kedvezőtlenek. Az eső rendszeren vagy a Lajta-hegység, vagy a Duna mentén huzódik el. Ez a vidék többnyire csak felhőt lát, de esőt keveset. Még azt a gyenge termést, amit adott is, csak az biztosította, hogy a Lajta-csatorna árterében fekszik és időnként egy-egy jótékony árvíz önti el.

Mielőtt a rét feljavításához fogtunk volna, először a természetes gyeptakaró összetételét tanulmányoztuk és megállapítottuk, hogy milyen növények élnek rajta. A javítás útját abban kerestük, hogy a hasznos növényeket megtartsuk, trágyázással erősítsük, a kevésbé értékeseket és a gyomokat hasonló igényű, de jobb minőségűekkel és bővebben termőkkel helyettesítsük. Ott, ahol a gyeptakaró jobb volt,

csak gondos ápolással, kiadós fogasolással, trágyázással, ősszel 100–120 kg. mésznitrogénnel és tavasszal, fogasolás előtt 150–200 kg. szuperfoszfáttal iparkodtunk azon segíteni. Már ennek az eredménye is meglepő volt. A kiadós műtrágyázás hatására a növényi takaró megváltozott. A gyomnövények száma tetemesen megapadt, az értékes fűvek elszaporodtak, a herefélék megerősödtek.

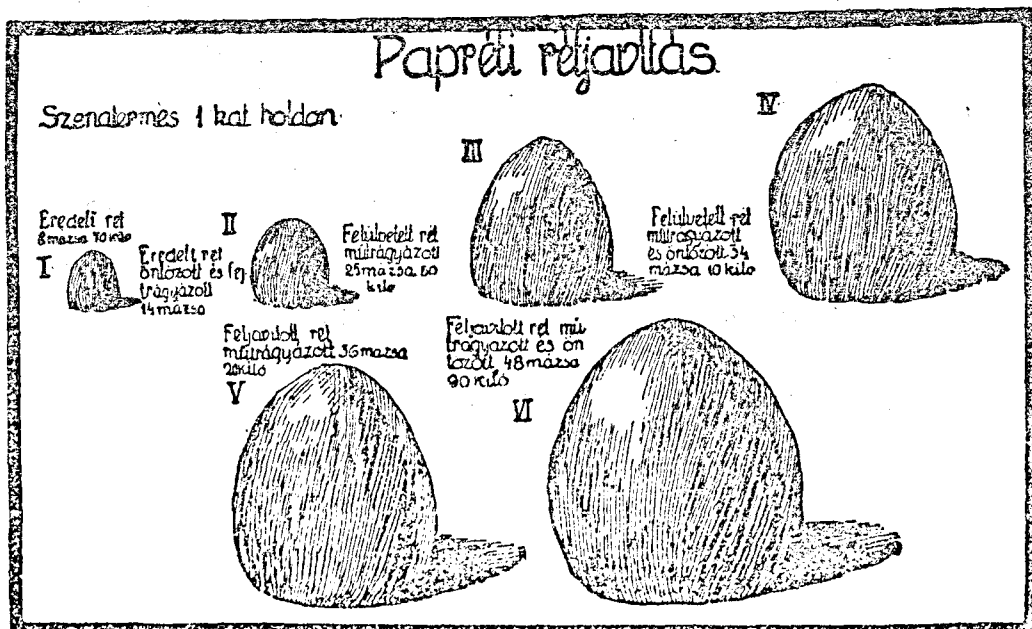
Ahol a fűnövények elég jónak mutatkoztak, megkíséreltük azt — fogasolás és kiadós műtrágyázás után — fűmagkeverékkel felülvetés sűrűbbé tenni.

A leggyengébb részeket feltörtük, két évig kapást természeteltünk rajta, aztán — a már tiszta és elmunkált, jó erőben levő földet — fűmagkeverékkel vetettük be.

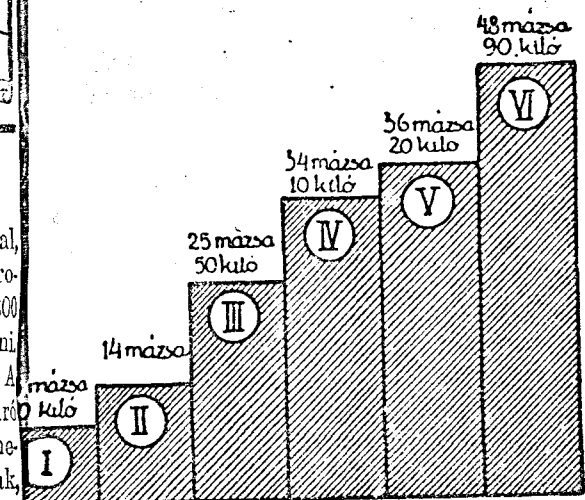
Az egész terület permetező öntözésre van berendezve, így még a múlt évi 49 napos szárazság esetén is sikerült a fűnövényt biztosítani.

A bő műtrágyázás és öntözés hatása feltűnő volt. Az eddigi 8 mázsa évi szénatermés kerekén 48 mázsára emelkedett.

Szembeötlő volt az első évben a vöröshere

A rétfeljavítás hatása a terméshezamra.

A papréti rétvjavítás eredményei.

fejlődése. A magkeverékben csak 1 kg. vöröseremag szerepelt kat. holdanként, a termésben mégis szemmel láthatóan sok és rendkívül fejlettségű volt a vöröshere.

A második esztendőben a vöröshere meggyatkozott. Ezen iparkodtunk magfelülvesszel segíteni, de eddig nem sok eredményt értünk. A kedvezőtlen taavas megakadályozta az első fejlődést. Különben is a gyep takaró nagyon sűrű volt, hogy a here közte nem birt kielni. Feltűnő volt azonban a szálfüvek erős növekedése. Kaszálás előtt 115 cm. magas s nagyon sűrű volt a fűnövény, hogy géppel nem is lehetett vágni. Még a kézi kaszálás is nehéz munka volt. Alig 1 kat. holdat birtak naponta takarítani.

A második év első kaszálása a rossz tavaszi öjárás miatt kissé elmaradt. 2–3 mázsával kevesebbet adott kat. holdanként, mint az előző

évben volt, de még így is volt olyan rész, ahol 28 mázsa széna termett kat. holdanként, már az első vágásra. Átlag 23 mázsa volt az egész terület anyaszénatermése.

Az első kaszálás után leöntözték a rétet. Azóta a gyakori esőzések a sarjukaszálásig az újabb öntözést feleslegessé tették.

A jövő terve az, hogy mivel a földben bizonyos táplálóanyag már van, minden kaszálás után, de különösen ősszel, körülbelül annyi nitrogént és foszforsavat fogunk pótolni, amennyit az azévi terméssel kivittünk. A mésznitrogén, mint őszi nitrogéntrágya, kitűnően hatott. Rendkívül hatásos volt a szuperfoszfát is. Kálival — a talaj kötöttek lévén — idén nem sikerült jelentős eredményt elérni.

A papréti rétvjavítás és felújítás érdekes példája annak, hogy szakszerű munkával mit lehet elérni. Utmutatóul szolgál arra, hogy az öntözéssel kapcsolatban mennyire jövedelmező még a nagyobb műtrágyaadag használata is. Ahol nincsen elegendő csapadék, csak úgy lehet bőtermő rétet létesíteni, ha a hiányzó vizet mesterségesen pótoljuk. Az igaz, hogy a vízkérdés megoldása nehéz és sokszor költséges. A magyaróvári uradalom e tekintetben előnyös helyzetben van, mert saját (tőzeg) villanytelepei jutányos árral teszik az öntözést lehetővé.

De hiába a víz, a műtrágya. Kell még valami, ami nélkül hiábavaló minden áldozatkészség. Ez az egyszerűség. A rétet szeretni kell, úgy szeretni, mint ahogy a magyaróvári uradalom vezetői és főképpen a szépen sikerült rétvjavítást végrehajtó intéző szereti. Csak így lehet eredményt elérni, — de így biztosan!

Dr. Bittera Miklós.

IPARI ROVAT

Újabb szigorítás a munkásszervezés terén. A betegsegélypénztárnak működése körül merült panaszokat a kormány az intézmény átszervezésével akarja megszüntetni. Előkészítették az átszervezésre vonatkozó javaslatot. Szómonként látjuk a tervezetből, hogy a bajokat nemhogy megszüntetné, hanem ellenkezőleg súlyosbítani fogja. Még jobban meg-

nyirbálja a betegsegélyező pénztárak önállóságát, úgy, hogy azok állami intézményekké válnak. Súlyos pontja a tervezetnek, hogy az ipari alkalmazottak helyes bejelentéséért nem csupán a mester, hanem annak felesége is felelős és nemcsak pénzbírsággal, hanem elzárással is sújtható ezen a címen. Kisiparosok, akik maguk, vagy családtagjaikkal dolgoznak, kötelesek a betegpénztár tagjai lenni. Az inasokkal és segédekkel dolgozó mesterek

szintén tagok lehetnek, azonban ebben az esetben magasabb járulékot kötelesek fizetni. — Furcsa szakasza a balesetekről szóló résznek az, amely kimondja, hogy a baleseteknél a fővállalkozó és alvállalkozó egyetemlegesen felelős munkásaiért, holott eddig — helyesen — csak az volt felelősségre vonható, aki tulajdonképpen a munkaadó volt.

Gazdák, szervezkedjétek!

Művelődési mozgalmak

LELKÉSZBUCSUZTATÓ ÜNNEPÉLY HOMORÓD-SZENTPÁLON. Január 26-án bucsuzott ki a virágzó unitárius egyházközségből Úrmösi József lelkész, theol. m. tanár, lapunk munkatársa, aki 25 évi lelkészkedése alatt, nemcsak kiváló predikátora, hanem igazi lelki atyja volt a gyülekezet népének. Mint kiváló szónok vonzotta hiveit a templomba s onnan ment népével együtt az evangélium szövétnekének világosságával fényt deríteni az élet utaira. Az evangélium creje győzedelmeskedett. Áldott eszmék és igazságok elhintett magvai termékeny talajra találtak a tehetséges székely nép lelkében s megtermették gyümölcseiket az egyházi és községi életben. Egy másután jöttek létre az egyesületek, népház és szövetségek a lelkek művelődésének előmozdítása és a gazdasági érdekek felkarolására. A jóra való és fejelemzett nép a maga vezéralakjaival zárt sorokban állott lelkipásztor mellett s mint a jó katona a vezényszóra, úgy hallgatott Úrmösi József tanácsaira. De hallgathatott is, mert éreznie és tapasztalnia kellett, hogy a lelkipásztor szíve érettük dobog, lelke érettük lángol. Így fejlődött ki lelkész és hivek között az a meghitt bensőséges viszony, mely a bucsuzó alkalmával annyi könnyet fakasztott s intő figyelmeztetésül szolgált mindenknek.

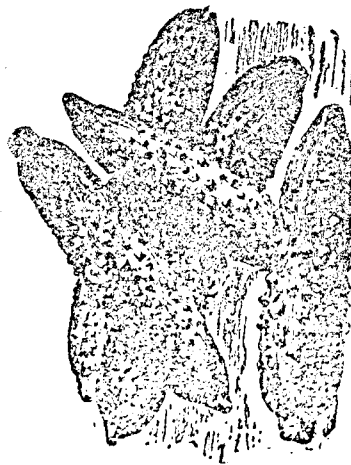
Már a kora délutáni órákban közel s távolról csapatosan jöttek a lelkész és gyülekezet tisztelői és jóbarátai. Alig hangzott el a hívó harangszó s a szentpáli szép nagy templom zsúfolásig megtelt a helybeli és vidéki hivek seregével. Bucsuzó

lelkész áhitatos, hálaadó imádság után Pál. Fil. I. r. 27 v. alapján predikált s miután a népet továbbra is Krisztus evangéliumához illő viselkedésre és az evangélium hite által egyetértő nemes munkára hívta fel, sorban bucsút vett szolgatársaitól és a presbiteriumtól, az egyesületektől, a község egész népétől, kartársaitól és az egyházkörtől. Ezután Balázs András körüli esperes lépett a szószékre s előbb felolvasta Dr. Boros György főtisztelendő püspök úr leiratát, melyből kicsendült a főpásztor elismerése: „Jól vagydon jó és hiv szolgám... többre bizlak ezután“, majd az egyházkör nevében bucsuztatta távozó lelkészt igaz érdemeket szépen méltató beszéddel. Megható bucsuzások egész sora követte ezt. Iskolás gyermekek a papbácsihoz, egyesületek és intézmények lelkes vezetőjükhöz, lelkészek a hiv kartárhoz mondtak „istenhozzádot“. A kibucsuzó istentisztelet áhitatos hangulatát nagy mértékben emelte az énekvezér művészies orgonajátéka és a dalkör jól sikerült szereplése. Templomozás után népes bankett és este jól

sikerült műsoros táncmul volt a távozó lelkész tiszteletére. Amíg ilyen kibucsuzó ünnepeket láthatunk, amíg vezérelés és a nép között ilyen bensőséges kapcsolat van, addig még nem veszve minden, addig bízhatunk munkáink a jövőhöz!

VÉNDIAKOK BALJA ZILAHON. A zilahi ref. Wesselé kollégium vén diákjai immár tizedszer tartják meg műsoros ünnepüket 1930. február hó 8-án Zilahon, a Vigadó nagyteremben. Az estély műsora, mely iránt nagy érdeklődés mutatvánult meg, a következő: 1. Kovács Sándor—Tárca Béla: „Dalfűzér.“ Éneklés az alkalmi vegyeskar. Karnagy: Károly. 2. „Úti emlékek.“ Irtelemmel felolvassa a kollégium főnöke neje, báró Wesselé Istvánné titeltett képek kíséretében. 3. Zilahy Lajos: „Házasszédelgő“, vigjáték egy felvonásban. Előadják a zilahi műkedvelők. 4. Schiffbeck András eredetű költőkből szavalt. Előadás után tánc. A kollégium vendégei fer. hó 9-én (vasárnap) délután fél 11 órakor hálaadó istentiszteletre gyűlnek össze a kollégium dísztermében, mely alkalommal Sipes Endre kusalyi ref. lelkész mond imát. A vidékiek elszállásáról Kerekes Ernő, a rendező bizottság ügyvezető elnöke gondoskodik.

VETŐMAGVAKAT A

MEZŐGAZDÁISÁG

Kereskedelmi Részv.-Társ.-n
ARAD vásároljunk.

Gazdasági magvak
here- és lucerna magvak
takarmányrépa magvak
fűmagvak
konyhakerti- és virágmagvak
legmegbízhatóbb beszerzési
forrása.

Fennáll 30 éve Árjegyzék kívánatra ingyen

MULATTATÓ

A KIS HONVÉD SAPKAJA.

*Jelentést visz Damjanics-hoz
Egy parányi kis honvéd,
Nézi a hős mosolyogva
Látván, hogy csak ujone még.*

*'A honvéd megzavarodva
Kapja le a sipháját,
És elmondja meghajolva
'Alázatos szolgálját.*

*Damjanics így szól nevetve:
„Látom te is diák vagy;
Itt a pohár ... idd ki! ... aztán
Csapd fejedre siphának.”*

Zalár József.

Az öreg ordas.

Irta: Gyallay Domokos.

László Pál falusfelem volt.

Látom kegyetlen, zord alakját.

Ott ül háza előtt, az utszéli padon, rézkupa-
s, fekete pipáját szívja. Barna arcán félelmes
acok és forradások, szeme ki-kivillan a rozsdás
almakalap alól. Olyan, mint egy prédára leső
fés az út szélén.

Sanditva szoktam elhaladni mellette, több-
re a köszönről is megfeledkeztem. Különö-
re azóta szeptegtem tőle, mióta láttam, hogy
maga hogyan verte szét egy lakodalom népét.
Egyszer őreg renden volt már akkor, őszes volt a
szusa és hajlott a háta. De amint elsivakolta
szagát Szétrébbent a gyülekezet, mint a madár-
reg, amelynek közébe durrintoitak.

Kamasz diák voltam, mikor bővebb ismer-
séget kötöttem vele. Akkor is ott ült a padon.
Látván unta magát, mert magához intett és oda-
szült maga mellé „beszélgető pajtás“-nak.

— Ne vess meg, öcsém, mert én is loptam
szesz a kollégium faláról! — mondotta. — Mi-
ért Kolozsváron, árulnak-e még jó cipőt a lá-
pában? — vette ki a rezes pipát a szizma-
ból.

— Ugy? Pali bácsi is tanult Kolozsváron?

— Két esztendeig koptattam a kollégium kü-
lődjét, he! Hiszen, ha szolgált volna a szerencsel-
es én is nagyságos ur volnék valahol.

— Aztán miért hagyta abba?

— Más rendet kellett fogynom, öcsém! Olyan
világ volt akkor! — bölintott az öreg ordas.

És elmondta, mi történt vele zsendülő ifju-
ságában.

*

László Páléknál is fölös számmal volt a fiu,
mint más becsületes székelly ember hajlékában.

Amint tehát a tizennégy évet betöltötte, azt
kezdtek neki mondogatni az otthonvalók: széles
a világ, keressen tágasabb helyet a maga szá-
mára. Esze után is megél, úgy mondotta konfir-
málás után a pap, legjobb lesz, ha a kollégium
kebelén próbál szerencsét. Föltarisznyálták, né-
hány ezüst huszast is tettek vászonzacskójába,
megmutatták neki az utat Kolozsvár felé, — ha
jó szerencséje lesz, találkozik borvizes szekérrel,
arra kérezzék fel, — aztán utjára engedték Isten
áldásával.

Jókötesü, kemény fiu volt, hamar életmód-
hoz juttatták a professzorok. Famulusa lett egy,
báró urfinak (biz én elfelejtettem az urfi nevét).
Nem nagy dicsőség szabad székelly számára, hogy
urat szolgáljon, de hűséggel, becsülettel, jó rend-
tartással a szolgáltnak is tisztességet lehet sze-
rezni.

László Pál tisztességet szerzett. Csakhamar
kedves embere lett az urfinak is, a szülőknek is.
Étele, itala bőven kijárt s tanulásra is jutott ideje.
Jó reménységgel közeledett a második classis vég-
zéséhez.

Egyszerre azonban megváltozott az élet a
báró házában. Megbolydult a világ! Gyüleseztek,
tanácskoztak az urak, nagy volt a vendégjárás,
zajos vacsorákat rendeztek, tüzes pohárköszöntő-
ket mondogtak.

Az *Unió*-t éltették, meg a magyar szabad-
ságot!

Egy délben a báró nevezetes hírrel jött haza.

— Sokat tanácskoztunk a kollégiumban és
abban állapodtunk meg, hogy a diákságot haza-
szélesztjük! — mondotta. — Ki tudja, ma-holnap
milyen idők szakadnak ránk? Pali fiam, te is
hazamész szülőfaludba. Szeretnék megjutal-
mazni hűséges szolgálatodért! Kedvedre volna-e
ha neked adnám a Vérese lovat, amelyiken a
fiam oldalán szoktál lovagolni?

— Hálásan megköszönném báró urnak! A
Véresén könnyen hazajutnék Bencédbe.

— Hát tarisznyáltass magadnak, fiam s mi-
hamarabb indulj utadra. Majd, ha lecsendesedik
a világ, jere vissza, nyíltva lesz az ajtónk szá-
modra!

László Pál még abban az órában elbucszott jó patrónusaitól, megnyergelte a Vércsét, fölpatant rája s kilovagolt a piacra. Ott szoktak tanýázni a borvízesek, legjobb lesz azokhoz állni uticimborának, mert igaz, hogy lassabban járnak, de bizonyosabban tudják az utat a Hargita felé.

Borvízes szekereket ugyan nem látott László Pál a fapiacon, de látott nagy csodát! A tér közepén nagy sokaság gyürűjében csákós huszárok járták a verbunkot. Váltig biztatták a legényeket, hogy csapjanak föl katonának, most mutatják meg, hogy mit tud a magyar, ha szép szabadságért kell próbára állnia!

Nézte, nézte László Pál az emberek fején át a táncos huszárokat. Erre térült, arra fordult, de akárhonnán nézte, mindenütt ugyanegy gyönyörűség dobogtatta szívét.

Végre sikerült észrevétnie magát a főtáncossal.

— Káplár uram, engem befogadnának-e? — kiáltott oda lóhátról. — Nem kerülnék nagy

költségbe a hazának, mert lovam is van, láthatják!

— Dejszen, éppen ilyen nyalka, barna kellene nekünk! — adta vissza a szót a k...
— Itt a kezem, Kossuth-huszár a neved fogva.

Hát így esett. Így lett vége diákságnak hivatalnak. Mert elment akkor László Pál, úgy elment, úgy elvitte a Vércse, hogy tíz esztendeig haza sem nézett falujába. Vilá szolgált Kossuthot, aztán az osztrák ármá sorozták és olasz földön, nagy csaták tüze ledítették vele a magyar szabadságot.

Ugy bizony! Sokat folytattuk ezeket a után való esztendőkbén az öreg ordassal. barátságot kötöttünk. Tettük-vettük az o dolgát, szidtuk az osztrákot. Hogy megrop fogával pipája szárát, mikor arról hallott, nem adják meg a magyarnak, ami megille

Öreg ordas, jó barátom, ha most rednél...

Apróságok * Adomák

Miből teremtette Isten a nőt?

A hindu rege szerint Isten a nőt a kigyó ruganyosságából, a futónövények öleléséből, a nád hajlékonyságából, a napsugár vidámságából, felhőkből, a szél szeszélyeiből, a kis madarak pelyhéből, a gyémánt keménységéből, a méz édességéből, a tűz melegéből, a hó hidegéből, a szarkák hangjaiból és a galambok bugásából teremtette.

Schase!

— Ejnye, szomszédasszony, három hónapja már, hogy özvegy, még sem gondol a férjhezmenetelre?

— Én? Isten mentsen, ha tizszer jutok özvegyiségre, akkor sem fogok férjhez menni.

Gazdák Takarékpénztára Rt.

Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 33 (Ref. Theol.)

Telefon 119 sz.

Takarék betéteket a legelőnyösebben kamatoztat.
Váltókölcsonöket folyósít.

A „hős“.

Egy ember azzal dicsekedett, hogy a háboruban mindig ott volt ahol a golyók legsűrűbben jártak.

— S vajjon hol volt az? — kérdezte valaki.

— A municiók kocsin — volt a felelet.

Tanácsadó

Minden tanácskérő levélhez mellékelendő 20 lej.

Lesóványodott, erőtlen, vérszegény, tüdőbajos betegek részére áldás a Grasin erőtápszer. Lapunk hátlapján levő hirdetésünkre felhívjuk figyelmét.

B. F. Ha 6 évet szolgált, az alatt az idő alatt fizetett nyugdíjárulékot, akkor az 1912. évi LXV. t.-c. szerint akkora összeg illeti meg (40%-a a volt fizetésének) amekkora a fizetése 40% volt.

L. J. Mivel van ügyvédje, közzölje vele a tényállást s ő megfélelően eljár az Ön érdekében.

M. B. Kérdése nem világos. Ha Ön beleegyezett abba, hogy a ka-

tonaság által fizetett össze visszaad 3000 Lejt, úgy természetesen kell fizetnie, ha pedig úgy jogában áll a behajtás védekeznie.

Cs. F. Ép úgy folyamatosan nyugdíjért, mint az esküt tett tisztviselők 1930. febr.

R. J. Kérésével forduljon lozsvári Transsylvania csikszeredai fiókjához.

J. J. Igyekezzenek elintézetni ügyvédjükön keresztül a szerződést aláírták máshoz mennének, úgy csak nek tennék ki az aláírókat gessék és kérjenek adatokat ügy felől és ha azokat meg, úgy a felvilágosítást meg,

P. M. Ugy látszik csendnél szolgált, ha van belépéslatkozata, vagy van két em ki a közjegyző, vagy bírelőtt írásban igazolja, hogy kor lépett be, ez is elég. Ugy kell igazolni a szolgálataket is és az utolsó fizetését.

L. A. Férje után nyugdíj nem vehető, ez jogos az új nyugdíjtvény szerint is. A új tanítónői nyugdíja nem től a férje után élvezendő díjat s aki mást mond, az akarja vezetni.

Segítsetek!

A csikszenttamási tűzkárosultak részére befolyt pénzek nyugtázása: Ref. egyház tagjainak adománya Biharkeresztes 500, Jancsó János Radnót 100, Csonnagár Benedek Temesvár 130, Papp Joachim Kishács 100, Ref. Nőszövetség gyűjtése Kercsed 1750, Várfalvi unitáriusok gyűjtése 1280 Lej. Összesen 3860 Lej.

Helyreigazítás. Lapunk f. évi 2-ik számában Deák Mózes név alatt nyugtázott 6000 lejt Kobátfalváról Farkas János, Pap Domokos, Osváth Márton, Pap János és Deák Mózes gyűjtötték.

Szerkesztői üzenetek

A második naptár expedíciót megkezdettük, tehát akik előfizetésüket rendezték, rövidesen megkapják naptárjukat. Azon előfizetőink, akik később fognak fizetni szintén megkapják naptárát, természetesen a befizetés sorrendjében. Igyekezzék minden hátrálékos a pénzt mielőbb beküldeni, mert annál hamarabb jut birtokukba a naptár.

Ismétlően felszólítjuk azon hátrálékosokat, akik kitöltött postautalványt kaptak, hogy hátrálékaikat sürgősen küldjék be, mert csak az esetben küldjük részükre tovább is lapunkat, ha tartozásaikat kiegyenlítették.

M. S. Bágyon, L. É. Nagyszeben, Sch. G. Beszterce, E. S. Felvinc, S. I. Csikszentmárton, V. F. Egri, Sz. A. Csombord, K. M. Borossebes, K. I. Zsögöd, N. J. Rugonfalva, K. B. Csikszentkirály, H. A. Csikszentmárton, N. J. Bethlen, H. F. Székelykál, Sz. F. Nyárádszentimre, M. K. Vársáros, Sz. J. Érmihályfalva, K. S. Szalárd, M. J. Szentdemeter, N. M. Zilah, P. D. Feketehalom, F. D. Kisfülpös, K. E. Szászhermány, F. J. Kisadorján, K. J. Székelyszenterzsébet, F. D. Ülke,

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és vár-

juk további eredményes támogatásukat.

F. J. Próbáljuk meg! című cikke nemes érzésből fakadt, de gyakorlati nézőpontból teljesen sívihatetlen. Mindjárt azon megbukik a dolog, hogy a persélyeket ki csináltassa meg. Ehhez szükséges volna legalább 2 millió lej. Nagyon szívesen vennők, ha az ottani falusi életet megfigyelhetné s arról írna ismertetést. Vagy ott nincs falu olyan értelemben, mint nálunk? Erről is érdemes volna írni.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Sz. V. Facsád 175, Sz. E. Sepsiszentgyörgy 175, R. I. Zágón 340, B. A. Bodos 170, T. B. Sepsikőröspatak 175, Aldobolyról B. P. 175 és M. B. 170, Cs. J. Sepsiszentgyörgy 175, L. I. Torja 170, B. R. Lupény 330, G. A. Hegyközszentimre 175, Gy. M. Székelyderzs 265 (ebből 95 L. K. J. részére), L. K. és id. L. L. Kápolnásfalu 175—175, K. S. Vargyas 830 (ért. szerint könyvelve), N. Zs. Erkörtvélyes 160, J. M. Bácsfalu 3808 (ezzel 24 pld. 1930 dec. 31-ig és 4 pld. 1931 febr. 15-ig van rendben), B. Gy. Kisselyk 315, Gy. P. Bélafalva 170, K. F. Dezsőháza 170, P. J. Bégahosszupatak 175, E. S. Folyfalva 175, H. M. Ludvég 175, ifj. G. J. Felsőcsernáton 170, özv. H. F.-né Sz. Régen 170, P. F. Tusnád 170, Cs. J. Nagyenyed 175, B. L. Afumati 200, Cs. Gy. Nagyenyed 175, Gy. S. Ditró 145, id. P. L. Avasujváros 170, S. A. Kissármás 180, B. J. Simonyifalva 170, Sz. S. Mezőtelegd 170, Sz. Gy. Bitá 340, B. P. Batiz 170 (r. 1931 dec. 31-ig), H. J. Krasznabétek 170.

Apróhirdetések

Keresek szerény igényű nőt, ki falusi háztartásban gyermektelen házaspárnál minden munkát elvégez. Kovács Béla igazgató Ciu-guzel-Fugad. Pósta Aiud. Jud. Albá.

Eladó vagy kiadó mezőségi, országút mellett fekvő, buzatermő yidékü hengersizékes, háromkövi műmalom. Ajánlatokat „Mümalom“ jelige alatt kiadóhivatal továbbít.

Marosmegye Vadu (Vadad) község határán, ahol ugar rendszerű hármastartás gazdálkodást üznek, 70 hold jól kezelt, jó termő, nem tagosított birtok készpénzért, esteleg részletfizetésre, azonnal eladó. A birtok áll 3 épületes belső telek, 5 hold, 37 hold szántó, 7 hold elsőrendű kaszáló, 13 hold erdő, 7 hold legelő és 1 hold szőlő földből. Atvehető meg egyezés szerint. Őszi vetés 13 hold. Értekezni lehet a tulajdonosnál, Nagy Dénes birtokosnál, Vadu-Vadad. Vasutáll.: Varghata-Csikfalva. 3 km-re a vasutótól posta Damieni-Deményháza.

Eladó egy ujonnan épített lakás, amely áll egy szoba, konyha és kamarából, továbbá egy nagyobb szobából, amely megfelelő üzlet vagy valami műhelynek is. A ház a fútea 264 szám alatt a legforgalmasabb helyen van. Balogh Mihály Sarmaság, Szilágymegye.

Jókarban levő magyar állami nyolcas eséplő Schuttleworth kazánal eladó. Rácz György Mentiu-Ermindszent jud. Sălaj.

Megvételre keresek egy használható iskolaharmoniumot. Pető János, Tirimia-Nagyteremi j. Mures.

Szőlőkezelő, aki úgy a szőlőszet, mint a borászat, kertészet és a mezőgazdaság terén nagy gyakorlattal és kitünő szolgálattal bizonyítottan rendelkezik állást keres. Szives megkeresések: Jenev Imre szőlőkezelő, Pancota-Pankota, 461. szám. Aradmegye küldendők.

Kimondottan uriembernek, egyelőre szellemi ismeretségét keresem, komoly szándékból. „Vidéki házias urileány“ jeligére leveleket kiadóhivatalba.

Cipészek Szaklapja megrendelhető Babos Károlynál, Cluj-Kolozsvár, Pata-u. 87.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS.

Magyar ember
magyar igazságnál dolgozik!

„Phönix” kénsvav és vegyitermőhek gyára részv.-társaság Baia Mare-Nagybány

A tavaszi vetésekhez 16—18 százalékos vízben
:— és citrátban oldható foszforsav tartalmu :—

SZUPERFOSZIÁT

műtrágyát ajánl.

Oszi vetésekhez fejtrágyának könnyen oldhatóságánál
fogva a legalkalmasabb trágya A nitrogén és káli pót-

lására használjunk 19—20 %-os mész
nitrogént, 40—42 %-os káli s

Érdeklődőknek utbatgazításokkal
nyomatványokkal készséggel szolgál
cég központi irodája

Baia Mare-Nagybány

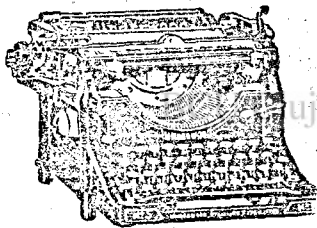
vagy

a „Magyar Nép” kiadóhivatal
Cluj—Kolozsvár,

Str. Baron L. Pop (Brassai-utca) 5 s

Irógépek

Smith Premier Nr. 60 Remington,
Underwood és Corona író-
gépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német
írógép és sokszorosító kellekek-
ből. Speciális javítóműhely az
összes rendszerű gépek részére.
Használt írógépekből nagy raktár.

KÖRMENDY MIHALY

Cluj—Kolozsvár,
Str. Reg. Maria (v. Deák F.-u.) 25.
Telefon 9—51. — Telefon 9—51.

Retzei faiskola és Szőlőoltvány-telep

Díszfák
Díszcserjék
Gyümölcsfák

Árjegyzék ingyen!

Levélcím:

Gr. Bethlen László
Beclean-Bethlen. Jud. Someș

Aranyosgyéres Agyagipar R.—T

ajánlja elsőrangú földgázzal éget
hornyolt és hódítarku

tetőcserepét,

normál és németméretű

fali és kútögláját

valamint elsőrendű különböző
méretben készült

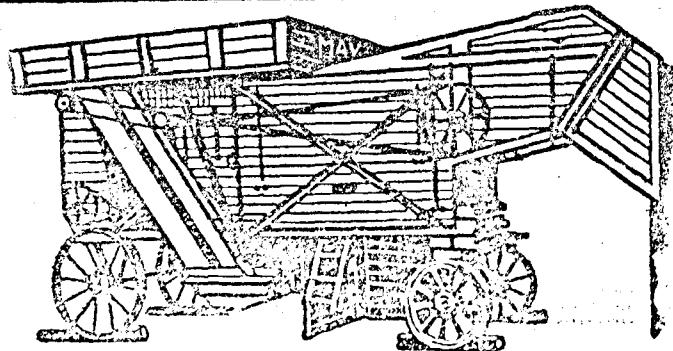
alagsöveit.

Cég és iroda: Turda-Torda
Telefonszám: 107.

Ha sikert akar elérni,

hirdessen

a „MAGYAR NÉP”-ben

MAV.

golyós-csapágyas meghosszabbított
acélkeretű cséplők, beszerelhető here
fejtők, gőzlokomobilok és benzín
motorok, új típusu 20—30 HP
mágnesgyújtásos

Fordson traktorok

rendkívül kedvező üzemi feltételek mellet
kaphatók,

a Máv. Gépgyár Vezérügynökségénél

az Economia Kereskedelmi és Ipari Rt. T. — 1925

Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul No. 1.

Minden magyar ember emlekszik a jó, békébeli, eredeti

„BRÁZAV SÓSBORSZESZ”-re

A budapesti gyár eredeti receptjei szerint gyártják s kapható:

BOGNAR ÉS SZANTO Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaságnál, Kolozsvár.

Szőlőoltvány,

gyümölcsfa

valamint gyökerező ripáriportális és berlandiéri szőlővesszőket megbízható helyről telepítsünk Ajánljuk 20 év óta fennálló telepünkről garantált fajtisztá minden betegségtől mentes dűsgyökerező szőlőoltvány és gyümölcsfáinkat. Tekintettel az évi nagy keresetre igyekezzék rendeléseit mielőbb hozzánk juttatni, mint-hogy a múlt évben nagyon sok vevőnket nem tudtuk kielégíteni.

Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk, mely a szőlőültetésről, valamint a károsnövények irtásáról sok hasznos tudnivalót tartalmaz.

Szekely Gábor és Társa
szőlőoltvány és gyümölcsfatelep
Diosig-Bihardfőszeg Jud. Bihar.

HARMONIUMOK

nagy választékban, művészi kivitelben már 10.000 lejtől kaphatók. — Németország legnagyobb és legjobb harmónium gyárának képviselője

SIMON LÁSZLÓ

orgonakészítőnél,

aki orgona készítését, javítását és homlokzat sípok készítését jutányos áron vállalja.

Cím: Simon László Cluj-Kolozsvár, Str. Brătianu (volt Király-utca) 24.

Fásziornüz

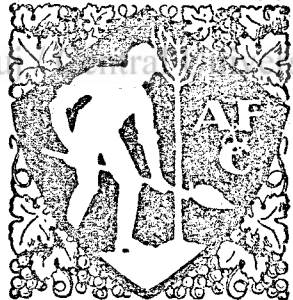
irodalmi folyóirat

Kiadóhivatal:

Cluj-Kvár, Strada Baron L. Foa
(v. Brassai-utca) 5 sz.

FAISZKOLAK ÉS SZŐLŐ
OLTVÁNYTELEPEK R.T.

AMBROSI, FISCHER
& CO

AIUD-NAGYENYED

Árjegyzék ingyen!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

Saját tőkéi: 141 millió lei

Affiliált intézetei:

Tordaaranyos várm. Tak.-pénztár RT Torda, Alsófehérvárm. Gazdasági Bank és Tak.-pénztár Nagyenyed, Udvarhelym. Tak.-pénztár Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúrton, Szászregényvidéki Tak.-pénztár RT Szászregén, Szamosújvári Hitelbank RT Szamosújváron és Népbank RT Bánffyújváradon.

Minden bankügyletet legelőnyösebben végezz.

Engedélyezett devizahely.
Áruraktár a vasút mellett.
B-tételeket elfogad

Villamos szerelési vállalat

Készít, javít
mindenféle villamos
berendezéseket, dynamót,
motort, vasalót, rezstót,
telefonot, rádiót.

Cluj-Kolozsvár, Kornis-utca 8. (Óvár.)

Akkumulátorok azonnali feltétele!

Szőlőknek és gyümölcsösöknek legajánlatosabb az őszi, rétek és legelőknak a téli trágyázás s e célra a leghatásosabb, legbiztosabb és legolcsóbb a 16-18%-os foszforsav-tartalmu

„TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”

mely tartalmaz még 0,5%-os nitrogént, 5%-os szén-savas meszet, 30%-os meszet és 12%-os szerves anyagot.

Ára métermázsónként az Pui állomás vagonba rakva 220 lej.

Zsákok beszerzési áron. — Szállítja: a „Cioclovina” Soc. în Comand, Put-Put, Jud. Hunedoara-Hunyad megye. Megrendeléseket a „Magyar Nép” útján is lehet eszközölni és pedig vagon- és mázsátételekben is.

— Tapasztalatainkra hivatkozva kérjük rendeléseknél a lakhely, posta és állomás pontos román nevét is közölni. —

Lesoványodott, erőtlén,
vérszegény, tüdőhajos
betegek részére áldás a

»GRASIN«

erőtápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembetűnő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerárakban
Cluj-Kolozsvár, Calea Mojlilor. — Egy doboz 120 lei. Postán küldve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bérletre, utánvétellel.
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

Nagyapáról unokára

száll a híre
az általánosan bevált
tökéletes háziszernak a

DIANA

sósorszesznek,

mely külsőleg, mint be-
dörzsölés és belsőleg
cukorra csepegtetve hasz-
nálható, mint fájdalom-
csillapító, felfrissítő és
egészségóvó szer, csodá-
latos eredménnyel.

Használati utasítás minden Dvegnél.

Kapható mindenütt.

Eredeti csak „DIANA” felirással

Petőfi Sándor összes költeményei

az erdélyi Irodalmi Társaság kiadása ára (üzve .100 lei,
diszkrétéshoz 150 lei) Megrendelhető kiadóhivatalunk utján

„Transsylvania” Bank Rt.

Cluj-Kolozsvár.

Fiókiintézetek

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Gyergyószentmiklós,
Csikszentreda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségei:

Aranyosgyéres,
Elfogad betéteket, leszámítol-
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.

Magas terméshozamot kapás növényeknél
csak akkor várjunk, ha répa, burgonya, tengeri alá
19—20 százalékos

MÉSZNITROGÉNT

adunk.

Kérjen díjmentes utbaigazítást és nyomtatványokat.

»NITROGÉN« Mütrágya és Vegyipar R.-T. Diciosánmartin-Dicsőszenmárton.

40—42% os kálisó.
16—18% os superphosfat.